

Boek : *DYSLEXIE Een complex taalprobleem*
Auteur : Tom Braams Vierde herziene druk 2007, [Boom](#)
 ISBN: 9789053527191
Bespreker : Peter Bauwens, vrijwillige medewerker Die-'s-lekti-kus
Datum : december 2010

• In een notendop...

Dit vlot leesbare en geactualiseerde boek schetst op een duidelijke en volledige manier wat dyslexie is en hoe je ermee omgaat.

De bestaande wetenschappelijke kennis over dyslexie wordt op een bevattelijke manier uitgelegd. Daarnaast wordt er uitgebreid ingegaan op de diagnostiek, de pedagogische begeleiding en mogelijke behandelingen. Het boek geeft veel tips aangaande vroege signalering en behandeling van dyslexie. Het bevat praktische adviezen over hoe de school kan rekening houden met dyslectici. Bijkomende problemen als geheugen, begrijpend lezen, vreemde talen en faalangst worden besproken.

- 👍 *sterk gericht op de onderwijspraktijk*
- 👍 *voor leerkrachten, ouders en alle mensen die een grondig inzicht willen krijgen in de dyslectische problemen*
- 👍 *dyslexie, signalering, diagnostiek, begeleiding, behandeling, bijkomende problemen, de sociaal-emotionele kanten*
- 👍 *een uitgebreid notenapparaat en literatuurlijst*

• Over de auteur ...

Tom Braams is zelfstandig gevestigd als onderwijspsycholoog. Zijn praktijk is gespecialiseerd in de diagnostiek en behandeling van leerstoornissen. Hij publiceerde eerder *Kinderen met dyslexie, een gids voor ouders* en samen met Tetta Talma *Kinderen en jongeren met een depressie*. Beide boeken verschenen in de serie Rndom het Kind.

• Zeker lezen?

Een uiterst geschikt boek voor mensen die zich willen verdiepen in het complexe taalprobleem dyslexie.

Een belangrijke bron van informatie omtrent signalerings- en behandelingsmogelijkheden op school.

Leerkrachten maar ook ouders hebben een belangrijke signalerende taak.

Symptoomherkenning is dus van groot belang. Kinderen die langzaam vooruit gaan kunnen reeds worden opgemerkt tijdens de eerste maanden van het eerste leerjaar.

Het boek besteedt de nodige aandacht aan de bestaande leestesten die kunnen worden gebruikt op school.

Achtergrondinformatie rond dyslexie zorgt voor een noodzakelijk en duidelijk begrip van de problematiek. Er wordt verduidelijkt hoe de hersenen aan de oorzaak kunnen liggen van het taalprobleem.

Wanneer op school de nodige onderkende diagnostiek wordt uitgevoerd, krijgt de leerkracht een leidraad om de juiste stappen te zetten in het verdere diagnostisch onderzoek.

Veel aandacht gaat naar de behandeling van lees- en spellingproblemen. De leerlingbegeleider kan hieruit heel wat praktische didactische tips halen.

Als slot in het boek worden de problemen bij begrijpend lezen, vreemde talen, faalangst en geheugenproblemen aangegeven. Ook hier worden nog tal van praktische oplossingen geboden.

- *zeer nuttige achtergrondinformatie omtrent dyslexie én een bron van praktische tips rond signalisatie, diagnostiek en behandeling*
- *heel begrijpbaar en vlot geschreven*
- *voor de klastitularis en de remedial teacher*
- *extra's: begrippenlijst, bijlagen met praktische informatie, een zeer uitgebreide literatuurlijst,*

• Te onthouden

Enkele belangrijke tips en bevindingen uit het boek op een rijtje.

→ Definitie dyslexie volgens de auteur:

'Dyslexie is een specifieke stoornis in de fonologische verwerking van taal door de hersenen waarbij vaak ook de woordvinding en het verbaal geheugen belemmerd is. Het leidt tot meer of minder ernstige lees- en spellingproblemen en vaak ook tot meer of minder duidelijke problemen bij andere taken waarbij taal een rol speelt, zoals het onthouden van instructies, het leren van losse feiten en het verwerken van spraak in een lawaaige omgeving.'

→ De leerkracht heeft vooral een belangrijke signalerende taak. Hij houdt tevens rekening met de bezorgdheid van de ouders.

→ Hoe vroeger de taalproblemen worden opgemerkt, hoe sneller de extra begeleiding van start kan gaan.

→ Het in kaart brengen door de leerkracht van de gedane didactische begeleiding, de motivatie van het kind, de risicofactoren zijn belangrijk als onderkende diagnostiek.

→ We spreken van een hardnekkig probleem wanneer na een drietal maanden intensieve remediëring onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. Onder intensieve remediëring verstaan we wekelijks 25 tot 50 min. individuele begeleiding en dagelijks 15 tot 20 min. extra oefenen. Met onvoldoende vooruitgang bedoelt de auteur wanneer het kind in een lager tempo dan de klas blijft vooruit gaan.

→ Een leesprobleem wordt pas een stoornis als de nodige extra instructie en remediërende inoefening niet tot een duidelijke verbetering heeft geleid.

→ Vanaf maart/april van het eerste leerjaar kan men een diagnose 'dyslexie' stellen.

→ Een hersenafwijking zorgt voor een mindere gevoeligheid voor de eigen taal. Dit kan zich uiten in een tragere en/of minder accurate verwerking van de spraakklanken. Dit kan een aangeboren en erfelijke oorzaak hebben. Meer jongens dan meisjes hebben dyslexie.

→ De school stelt een dyslexiebeleid op dat voor iedereen helder op papier staat. Voorkom misverstanden over wie wel en wie niet van de dyslexieregelingen gebruik kan maken. Sluit met de leerlingen in kwestie een contract af waarin zowel hun rechten als plichten staan vermeld.

→ Het is cruciaal de kleine vooruitgangen die worden geboekt goed zichtbaar te maken om het geloof in het eigen kunnen te versterken.

- *tijdige signalisatie is belangrijk!*
- *breng de problemen en de reeds gedane didactische begeleiding in kaart*
- *laat deskundigen het verdere diagnostisch onderzoek doen*
- *stel met de school een dyslexiebeleid op*
- *besteed veel aandacht aan faalangst*

• **Tips die we onthielden...**

Het is een illusie dat je dyslexie kunt voorkomen met een preventieve aanpak in de kleuterklassen. Het is wél mogelijk om kinderen beter voor te bereiden op het leren lezen en spellen. Met een gerichte stimulering kunnen bij veel risicokleuters (maar niet bij alle!) lees- en spellingproblemen worden voorkomen.

Risicokleuters profiteren minder van taalspelletjes in de grote groep. Zij hebben meer baat bij een zeer directe en gerichte instructie. Uiteraard is het belangrijk dat deze kleuters plezier hebben in de oefenspelletjes zodat faalervaringen voorkomen worden. Extra aandacht gaat naar het foneembewustzijn (analyse en synthese) en naar de klank/tekenkoppelingen.

Een greep uit de signalen waarop je als leerkracht kan letten:

- *moeite met het zich herinneren van namen*
- *het leren van kinderliedjes*
- *minder steun aan het rijm dan andere kinderen*
- *woordvindingsproblemen bij bijvoorbeeld het benoemen van prenten of het in hoog tempo benoemen van kleuren, cijfers en letters*
- *herhalen van voorgezegde zinnen*
- *een ongeconcentreerde indruk, onvoldoende rijpe indruk, speels, probleem bij luisteren in een lawaaierige omgeving*
- *problemen bij het koppelen van letters aan gehoorde klanken, de verwerking van taalklanken is een karakteristiek probleem van dyslexie*
- *eenzelfde woord steeds anders fout schrijven of hardnekkig blijven fout schrijven*
- *het plezier in lezen en schrijven kwijt geraken*
- *storend gedrag*
- *woordenrijen zonder systematiek zijn een ramp om te leren, onsamenhangende leerstof valt niet in te prenten*

- spellingregels onthouden lukt niet
- geen loon naar werken, het geleerde wordt weer vergeten
- een leesachterstand opbouwen in het eerste leerjaar
- opvallend veel moeite bij het lezen van pseudowoorden
- algemene traagheid bij het maken van taken
- spellend lezen of radend lezen
- moeite met onthouden van een instructie, de draad kwijt geraken
- moeite met automatiseren, ook in andere vakken zoals rekenen

Een greep uit mogelijke individueel toepasbare (STICORDI)maatregelen die in het boek worden voorgesteld:

- veel voorlezen en verhaaltjes vertellen
- zoek motiverende boekjes die aansluiten bij de leefwereld van de kinderen
- oefenen in fonologische vaardigheden leidt tot betere leesprestaties
- besteedt extra aandacht bij aanvankelijk lees- en spellingonderwijs aan gerichte oefening met het analyseren en onderscheiden van spraakklanken
- foneemidentificatie-oefeningen en letteridentificatie-oefeningen
- duo-lezen
- veel aandacht aan de fase klanken aan letters koppelen en klankzuivere woorden schrijven
- woordherkenning stimuleren nadat de letters geautomatiseerd zijn
- herhaling werkt bij het lezen, herlees dagelijks een tekst
- bereid een tekst voor: lijst de moeilijke woorden op en laat deze automatiseren
- duidelijke structuur en redelijke regels, spellingregels aanleren als algoritme
- de rode draad duidelijk maken, de logica en de samenhang leren zien
- de structuur van de taal optimaal benutten, woordenrijen aanleggen met kapstokwoorden
- bij studeren van onsamenvangende woorden (aardrijkskunde, begrippen,...): maak gebruik van woordkaartjes met aan de ene kant de vraag en aan de andere kant de oplossing
- een rustige plaats in de klas en liefst dicht bij de leerkracht, omgevingslawaai beperken door eventueel gebruik koptelefoon
- meer tijd voor opdrachten
- een dyslexiebeleid op school
- bevorder de zelfstandigheid van de leerling, dit verhoogt het zelfvertrouwen
- huiswerkbegeleiding: wat is de taak van het kind en wat is de taak van de ouder
- maak een contactschriftje tussen leerkracht en specialist

- *laat geen leerstof van het schoolbord overschrijven*
- *geef veel feedback*
- *schep een positief klimaat*
- *zorg voor een goed voorbeeld: laat een dyslectici observeren hoe hij eenzelfde taak moet doen*
- *heb positieve maar niet overspannen verwachtingen*

- **Meer over dyslexie op www.letop.be**